Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

18. september 2019*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EL) nr 1215/2012 – Kohtualluvus tsiviil- ja kaubandusasjades – Kohaldamisala – Artikli 1 lõike 2 punkt b – Pankrotimenetlus, maksejõuetute äriühingute või muude juriidiliste isikute likvideerimismenetlus, kohtumenetlus, kompromissi tegemine ja muud sellised menetlused – Erand – Hagi nõude tunnustamiseks maksejõuetusmenetluses – Määruse (EÜ) nr 1346/2000 kohaldamine – Artikkel 41 – Nõude esitamise sisu – Põhimaksejõuetusmenetlus ja teisene maksejõuetusmenetlus – *Lis pendens* ja seotud menetlused – Määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõike 1 kohaldamine analoogia alusel – Lubamatus

Kohtuasjas C-47/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberlandesgericht Wieni (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria) 17. jaanuari 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. jaanuaril 2018, menetluses

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad

versus

Stephan Riel, Alpine Bau GmbH pankrotihaldur,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta (ettekandja), kohtunikud C. Toader, A. Rosas ja M. Safjan,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, *Rechtsanwalt* A. Freytag,

– *Rechtsanwalt* S. Riel Alpine Bau GmbH pankrotihaldurina,

– Hispaania valitsus, esindaja: M. Sampol Pucurull,

– Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Heller ja M. Wilderspin,

– Šveitsi valitsus, esindaja: M. Schöll,

olles 4. aprilli 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1) artikli 1 lõike 2 punkti b ja artikli 29 lõiget 1, ning nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT 2000, L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191) artiklit 41.

2 See taotlus esitati Skarb Panstwa Rzeczypospolitej Polskiej – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostradi (Poola Vabariigi riigikassa – maanteede ja kiirteede riiklik valitsus; edaspidi „põhikohtuasja hageja“) ja Alpine Bau GmbH suhtes Austrias algatatud põhimaksejõuetusmenetluse pankrotihalduri Stephan Rieli vahelises kohtuvaidluses seoses hagiga nõuete tunnustamiseks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1215/2012

3 Määruse nr 1215/2012 artikkel 1 sätestab:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusasjade suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel *(acta iure imperii*).

2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmise suhtes:

[…]

b) pankrotimenetlus, maksejõuetute äriühingute või muude juriidiliste isikute likvideerimismenetlus, kohtumenetlus, kompromissi tegemine ja muude sellised menetlused;

[…]“.

4 Selle määruse artikli 29 kohaselt:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutesse on esitatud hagid samal alusel ja samade poolte vahel, peatab kohus, kuhu pöörduti hiljem, menetluse omal algatusel seniks, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kuhu pöörduti esimesena, ilma et see piiraks artikli 31 lõike 2 kohaldamist.

2. Lõikes 1 osutatud juhtudel peab muu kohus, kuhu pöörduti, teatama selle kohtu taotluse korral, kuhu vaidlusega seoses pöörduti, viivitamata viimati nimetatud kohtule tema poole vastavalt artiklile 32 pöördumise kuupäeva.

3. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kuhu pöörduti esimesena, loobub kohus, kuhu pöörduti hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.“

5 Määruse artikkel 30 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui eri liikmesriikide kohtutes on lahendamisel seotud menetlused, võivad kõik kohtud peale kohtu, kuhu pöörduti esimesena, oma menetlused peatada.

2. Kui menetlus on pooleli esimeses astmes kohtus, kuhu pöörduti esimesena, võivad ülejäänud kohtud poole taotlusel pädevusest loobuda, kui kohus, kuhu pöörduti esimesena, on kõnealustes menetlustes pädev ja kui asjaomase riigi õigus võimaldab neid menetlusi liita.

3. Käesoleva artikli tähenduses loetakse menetlused seotuks, kui nad on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.“

Määrus nr 1346/2000

6 Määruse nr 1346/2000 põhjenduste 2, 6, 8, 12, 18, 19 ja 21 kohaselt:

„(2) Siseturu nõuetekohane toimimine eeldab piiriüleste maksejõuetusmenetluste tõhusat ja tulemuslikku toimimist ning käesoleva määruse vastuvõtmine on vajalik […] eesmärgi saavutamiseks

[…]

(6) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele peaks käesolev määrus piirduma sätetega, mis reguleerivad maksejõuetusmenetluste algatamise pädevust ning otsuseid, mis tehakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud. Lisaks sellele peaks käesolev määrus sisaldama nende otsuste tunnustamist ja kohaldatavat õigust käsitlevaid sätteid, mis samuti vastavad kõnealusele põhimõttele.

[…]

(8) Piiriülese mõjuga maksejõuetusmenetluste tõhususe ja tulemuslikkuse parandamiseks on vajalik ja asjakohane koondada pädevust, tunnustamist ja asjaomases valdkonnas kohaldatavaid seadusi käsitlevad sätted ühenduse õigusakti, mis on siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

[…]

(12) Käesoleva määruse alusel on võimalik algatada põhimaksejõuetusmenetlus liikmesriigis, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Sellisel menetlusel on üldine kohaldamisala ja selle eesmärk on hõlmata kõiki võlgniku varasid. Erinevate huvide kaitsmiseks võimaldab käesolev määrus algatada paralleelselt põhimenetlusega teiseseid menetlusi. Teisesed menetlused võib algatada liikmesriigis, kus asub võlgniku tegevuskoht. Teiseste menetluste mõju piirdub kõnealuses riigis asuva varaga. Põhimenetluse ja teisese menetluse kooskõlastamist käsitlevad kohustuslikud eeskirjad tagavad menetluse ühtsuse kogu ühenduse territooriumil.

[…]

(18) Käesolev määrus ei piira õigust taotleda pärast põhimaksejõuetusmenetluse algatamist maksejõuetusmenetluse algatamist selles liikmesriigis, kus asub võlgniku tegevuskoht. Põhimaksejõuetusmenetluse likvideerija või mõni muu kõnealuse liikmesriigi seaduste alusel selleks volitatud isik võib taotleda teiseste maksejõuetusmenetluste algatamist.

(19) Teisesed maksejõuetusmenetlused võivad lisaks kohalike huvide kaitsmisele täita erinevaid eesmärke. Võib esineda juhtumeid, mil võlgniku vara ühtse tervikuna käsitlemine on liiga raske või asjaomaste õigussüsteemide erinevused on nii suured, et võivad põhjustada raskusi selle riigi, kus menetlus on algatatud, seaduste rakendamisel teistes riikides, kus võlgniku vara asub. Seetõttu võib põhimaksejõuetusmenetluse likvideerija taotleda teisese menetluse algatamist, kui seda on vaja vara tõhusaks käsitlemiseks.

[…]

(21) Igal võlausaldajal, kellel on ühenduses alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht, peaks olema õigus esitada oma nõuded kõigis ühenduses pooleliolevates maksejõuetusmenetlustes, mis on seotud võlgniku varadega. […]“.

7 Määruse artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles riigis. See menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.

3. Kui maksejõuetusmenetlus on algatatud lõike 1 alusel, peetakse hiljem lõike 2 alusel algatatavaid menetlusi teisesteks menetlusteks. Viimati nimetatud menetlused peavad olema likvideerimismenetlused.

[…]“.

8 Nimetatud määruse artiklis 4 on ette nähtud:

„1. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse maksejõuetusmenetluse ja selle mõjude suhtes selle liikmesriigi seadust, kelle territooriumil menetlus on algatatud, edaspidi „menetluse algatanud riik“.

2. Menetluse algatanud riigi seadustes sätestatakse menetluste algatamise, läbiviimise ja lõpetamise tingimused. Tingimustes määratakse eelkõige kindlaks:

[…]

h) nõuete esitamise, kontrollimise ja kinnitamise eeskirjad;

[…]“.

9 Sama määruse artikli 27 kohaselt:

„Kui liikmesriigi kohus on algatanud artikli 3 lõikes 1 osutatud menetluse, mida teine liikmesriik tunnustab (põhimenetlus), siis võib artikli 3 lõike 2 alusel pädev teise liikmesriigi kohus algatada teisese maksejõuetusmenetluse, ilma et selles riigis oleks võlgniku maksejõuetust kontrollitud. See menetlus peab olema B lisas nimetatud menetlus. […] Menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad kõnealuse teise liikmesriigi territooriumil.“

10 Määruse nr 1346/2000 artikkel 31 näeb ette:

„1. Põhimenetluse likvideerija ja teiseste menetluste likvideerijad on vastavalt teabeedastust piiravatele eeskirjadele kohustatud edastama üksteisele teavet. Nad teavitavad üksteist kohe kõigest, mis võib olla teiste menetluste puhul asjakohane, eelkõige nõuete esitamisel ja kontrollimisel tehtud edusammudest ja kõigist menetluse lõpetamiseks võetud meetmetest.

2. Põhimenetluse likvideerija ja teiseste menetluste likvideerijad on vastavalt eri menetluste suhtes kohaldatavatele eeskirjadele kohustatud tegema üksteisega koostööd.

[…]“.

11 Selle määruse artiklis 39 on sätestatud:

„Võlausaldajal, kelle alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on mõnes teises liikmesriigis peale menetluse algatanud liikmesriigi, sealhulgas liikmesriikide maksuhaldurid ja sotsiaalkindlustusasutused, on õigus esitada maksejõuetusmenetluse suhtes kirjalikult vormistatud nõudeid.“

12 Nimetatud määruse artiklis 40 on sätestatud:

„1. Kohe pärast maksejõuetusmenetluse algatamist liikmesriigis peab selle liikmesriigi pädev kohus või menetluseks määratud likvideerija teavitama teadaolevaid võlausaldajaid, kelle alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on teistes liikmesriigis.

2. Igale võlausaldajale eraldi teatisena edastatav informatsioon sisaldab eelkõige tähtaegu ja nendega seoses sätestatud sanktsioone, organit või asutust, kellel on õigus nõudeid vastu võtta, ning muid ettenähtud meetmeid. Peale selle märgitakse teatises, kas võlausaldajad peavad esitama ka eelistatud või asjaõiguslikult tagatud nõuded.“

13 Sama määruse artikli 41 kohaselt:

„Võlausaldaja saadab võimalike tõendavate dokumentide koopiad, näidates ära nõude laadi, selle tekkimise kuupäeva ja suuruse, ning teatab, kas ta taotleb nõude suhtes eelisõigust, asjaõiguslikku tagatist või omandireservatsiooni ning millised varad on selle tagatisega hõlmatud.“

14 Määruse nr 1346/2000 artikkel 42 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Artiklis 40 ette nähtud teave esitatakse menetluse algatanud riigi ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest. Selleks kasutatakse vormi, millel on nimetus „Nõude esitamise kutse. Järgitavad tähtajad“ kõigis Euroopa Liidu institutsioonide ametlikes keeltes.

2. Võlausaldajal, kelle alaline elu- või asukoht või registrijärgne asukoht on mõnes teises liikmesriigis peale menetluse algatanud liikmesriigi, on õigus esitada oma nõue kõnealuse teise riigi ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest. Sel juhul kannab nõude esitamise teatis nimetust „Nõude esitamine“ menetluse algatanud riigi ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest. Lisaks võib nõuda, et võlausaldaja esitaks tõlke menetluse algatanud riigi ametlikku keelde või ühte ametlikest keeltest.“

Austria õigus

15 Pankrotiseaduse (Insolvenzordnung, edaspidi „IO“) §-s 102 on sätestatud:

„Võlausaldajad on kohustatud esitama pankrotimenetluses oma nõuded – ka siis, kui need on vaidluse objektiks – vastavalt järgnevatele sätetele.“

16 IO § 103 lõikes 1 on sätestatud:

„Avalduses tuleb näidata nõude suurus ja asjaolud, millel nõue põhineb, samuti nõude rahuldamisjärk, ning märkida, milliseid tõendeid on võimalik väidetava nõude toetuseks esitada.“

17 IO § 110 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Võlausaldajad, kelle nõuded või nende rahuldamisjärk vaidlustatakse, võivad selliste nõuete tunnustamiseks, eeldusel, et need on menetlusõiguse seisukohalt vastuvõetavad, esitada hagi kõikide vaidlustajate vastu […]. Selle menetluse raames esitatud vastuväited saavad põhineda vaid avalduses ja võlausaldajate üldkoosolekul esitatud põhjendustel ega või hõlmata summat, mis on suurem, kui selliselt avaldatud summa“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

18 Põhikohtuasja hageja, kes haldab Poola riiklikku maanteevõrku, usaldas ettevõtjale Alpine Bau mitme maantee-ehitusega seotud projekti täitmise Poolas; nende hangete täitja leiti riigihankemenetluse tulemusel. Nende projektidega seotud lepingud sisaldasid üksikasjalikke sätteid kahjutasu ja viivise maksmise kohta tööde täitmisega hilinemise korral.

19 Austrias algatati 19. juunil 2013 ettevõtja Alpine Bau saneerimismenetlus ja Stephan Riel määrati selle äriühingu halduriks.

20 See menetlus kvalifitseeriti 4. juulil 2013 ümber „pankrotimenetluseks“. Järgmisel päeval märgiti Handelsgericht Wieni (Viini kaubanduskohus, Austria) tehtud otsuse alusel maksejõuetustoimingute toimikusse, et tegemist on põhimaksejõuetusmenetlusega määruse nr 1346/2000 tähenduses.

21 Alpine Bau vastu algatati teisene maksejõuetusmenetlus Sąd Rejonowy Poznān-Stare Miasto w Poznanius (Poznān-Stare Miasto rajoonikohus, Poola).

22 Põhikohtuasja hageja esitas Austrias algatatud põhimaksejõuetusmenetluses nõuded 16. augustil 2013 ja 22. juunil 2016 ning Poolas algatatud teiseses maksejõuetusmenetluses 16. mail 2014 ja 16. juunil 2015.

23 Austria põhimaksejõuetusmenetluse raames pankrotihalduriks määratud Stephan Riel ja Poolas algatatud teisese menetluse raames ametisse määratud pankrotihaldur vaidlustasid suurema osa neist nõuetest.

24 Põhikohtuasja hageja esitas 1. aprillil 2015 Poolas hagi 309 663 865 Poola zloti (PLN) (ligikaudu 73 898 402 euro) suuruse nõude tunnustamiseks.

25 Ta esitas 31. oktoobril 2016 hagi ka Handelsgericht Wienile (Viini kaubanduskohus) 64 784 879,43 euro suuruse nõude tunnustamiseks ja nõudis, et kohus peataks menetluse määruse nr 1215/2012 artiklite 29 ja 30 alusel, kuni Poolas pooleliolevates kohtuasjades, mis puudutavad kõnealuste nõuete kontrollimist, on jõustunud lõplikud kohtuotsused.

26 Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) jättis 25. juuli 2017. aasta vaheotsusega põhikohtuasja hageja nõude 265 132,81 euro ulatuses rahuldamata, tegemata otsust menetluse peatamise taotluse kohta.

27 Põhikohtuasja hageja esitas selle otsuse peale apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Wienile (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria), väites eelkõige, et Handelsgericht Wien (Viini kaubanduskohus) tegi menetlusvea, kui jättis määruse nr 1215/2012 artiklit 29 rikkudes menetluse peatamata.

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ees on esiteks küsimus, kas talle esitatud nõude tunnustamise hagi kuulub määruse nr 1215/2012 või määruse nr 1346/2000 sätete kohaldamisalasse.

29 Teiseks on tal tekkinud küsimus, kas määruse nr 1346/2000 kohaldamisel tuleb kohaldada, vajaduse korral analoogia alusel, määruses nr 1215/2012 kehtestatud pooleliolevaid kohtuasju reguleerivaid eeskirju.

30 Kolmandaks väljendab kohus kahtlust selle üle, milline ulatus on määruse nr 1346/2000 artiklis 41 sätestatud nõudmistel liikmesriigis asuva võlausaldaja poolt nõude esitamise sisule.

31 Neil asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Wien (liidumaa kõrgeim kohus Viinis, Austria) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et Austria õiguse kohane nõude tunnustamise hagi puudutab maksejõuetusmenetlust [kõnealuse sätte] tähenduses ega kuulu seepärast selle määruse esemelisse kohaldamisalasse?

2. (vaid juhul, kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt):

Kas määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõiget 1 tuleb analoogia alusel kohaldada seotud menetlustele, mis kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse?

3. (vaid juhul, kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt või teisele küsimusele jaatavalt):

Kas määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et hagi sama eseme kohta samal alusel on esitatud samade poolte vahel, kui võlausaldaja – [põhikohtuasja hageja] –, kes on esitanud Austrias põhimaksejõuetusmenetluses ja Poolas teiseses maksejõuetusmenetluses (sisuliselt) identsed nõuded, millele asjaomased pankrotihaldurid (suuremas osas) vastu vaidlesid, esitab kõigepealt Poolas teisese maksjõuetusmenetluse pankrotihalduri vastu ja seejärel Austrias põhimenetluse pankrotihalduri – [S. Rieli] – vastu hagid teatava suurusega nõuete tunnustamiseks?

4. Kas määruse nr 1346/2000] artiklit 41 tuleb tõlgendada nii, et „nõude laadi, selle tekkimise kuupäeva ja suuruse“ äranäitamise tingimus on täidetud, kui

a) – nagu käesoleval juhul – võlausaldaja, kes asub mõnes muus liikmesriigis kui riik, kus menetlus algatati – [põhikohtuasja hageja] –, piirdub nõudeavalduse esitamisel põhimaksejõuetusmenetluses konkreetse nõude summa märkimisega, aga jätab märkimata nõude tekkimise kuupäeva (kasutades näiteks sõnastust *„alltöövõtja JSV Slawomir Kubica nõue teetööde tegemise eest“*)
b) ja kuigi nõudeavalduses nõude tekkimise kuupäev puudub, on nõude tekkimise kuupäeva siiski võimalik tuletada koos nõudeavaldusega esitatud lisadest (näiteks esitatud arve kuupäeva järgi)?

5. Kas määruse nr 1346/2000 artiklit 41 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui nõudeavalduse esitanud võlausaldaja suhtes, kes asub mõnes muus liikmesriigis kui riik, kus menetlus algatati, kohaldatakse konkreetsel juhul soodsamat liikmesriigi õigusnormi, näiteks nõude tekkimise kuupäeva äranäitamise osas?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

32 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et maksejõuetusmenetluses esitatud nõude tunnustamise hagi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse.

33 Sellega seoses tuleb märkida, et määrusi nr 1215/2012 ja 1346/2000 tuleb tõlgendada viisil, mis välistab nende õigusaktidega kehtestatud õigusnormide mis tahes kattumise ja õiguslüngad. Seega hagid, mis määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, sest need on seotud „pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetlustega“, kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse. Samamoodi kuuluvad hagid, mis ei ole määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalas, määruse nr 1215/2012 kohaldamisalasse (20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Valach jt, C-649/16, EU:C:2017:986, punkt 24, ning 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Feniks, C-337/17, EU:C:2018:805, punkt 30).

34 Sellest tuleneb, et nende kahe määruse vastavad kohaldamisalad on selgelt piiritletud ning et hagi, mis esitatakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud, ei kuulu mitte määruse nr 1215/2012, vaid määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse (14. novembri 2018. aasta kohtuotsus Wiemer Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, punkt 31).

35 Selles kontekstis võttis Euroopa Kohus oma hinnangus arvesse asjaolu, et eri liiki hagid, millega seoses tema poole pöörduti, on esitatud seoses maksejõuetusmenetlusega. Lisaks määras Euroopa Kohus igal üksikjuhul eelkõige kindlaks, kas hagi esitati pankrotiõiguse või muude eeskirjade alusel (4. septembri 2014. aasta kohtuotsus Nickel ja Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 26, ning 4. detsembri 2014. aasta kohtuotsus H, C-295/13, EU:C:2014:2410, punkt 18).

36 Euroopa Kohtu hinnangul on määrav kriteerium, millest lähtudes teha kindlaks hagi valdkond, selle hagi õiguslik alus. Selle lähenemise kohaselt tuleb kontrollida, kas õigus või kohustus, mis on hagi aluseks, tuleneb tsiviil- ja kaubandusõiguse üldnormidest või maksejõuetusmenetlust reguleerivatest erinormidest (4. septembri 2014. aasta kohtuotsus Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, punkt 27; 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Comité d'entreprise de Nortel Networks jt, C-649/13, EU:C:2015:384, punkt 28; 9. novembri 2017. aasta kohtuotsus Tünkers France ja Tünkers Maschinenbau, C-641/16, EU:C:2017:847, punkt 22, ning 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Valach jt, C-649/16, EU:C:2017:986, punkt 29).

37 Käesoleval juhul tuleb märkida, et peale selle, et põhikohtuasja hageja poolt IO § 110 alusel esitatud nõude tunnustamise hagi on Austria maksejõuetuse valdkonna instituut, tuleneb selle sätte sõnastusest, et nimetatud hagi võivad esitada maksejõuetusmenetluses osalevad võlausaldajad, kui nende võlausaldajate esitatud nõuded või nõuete rahuldamisjärk on vaidlustatud.

38 Neid tunnuseid arvesse võttes ilmneb seega, et IO §-s 110 ette nähtud nõude tunnustamise hagi tuleneb otseselt maksejõuetusmenetlusest, on sellega tihedalt seotud ning et selle aluseks on maksejõuetusmenetlust reguleerivad õigusnormid.

39 Järelikult ei kuulu kõnealune hagi mitte määruse nr 1215/2012, vaid määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse.

40 Neil asjaoludel tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1215/2012 artikli 1 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selline maksejõuetusmenetluses esitatud nõude tunnustamise hagi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse.

Teine küsimus

41 Teise küsimusega, mida esitatakse ainult juhuks, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see on analoogia alusel kohaldatav sellisele hagile, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, vaid on määruse nr 1346/2000 kohaldamisalas.

42 Kõigepealt väärib märkimist, et määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõike 1 eesmärk – nähes ette selle, et kui eri liikmesriikide kohtutesse on esitatud hagid samal alusel ja samade poolte vahel, peatab kohus, kuhu pöörduti hiljem, menetluse omal algatusel seniks, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kuhu pöörduti esimesena – on vältida vastuoluliste kohtuotsuste tegemist nende taotluste osas.

43 Samuti tuleb märkida, et kuna liidu seadusandja on jätnud teatavad valdkonnad määruse nr 1215/2012 kohaldamisalast välja, ei ole selle sätted, sealhulgas puhtalt menetluslikku laadi sätted, neile valdkondadele analoogia alusel kohaldatavad.

44 Pealegi eiraks selline kohaldamine määruse nr 1346/2000 süsteemi ja kahjustaks seega määruse sätete kasulikku mõju, kuna vastavalt selle määruse artiklitele 3 ja 27, koostoimes selle määruse põhjendustega 12, 18 ja 19 võib paralleelselt põhimaksejõuetusmenetlusega pidada teiseseid maksejõuetusmenetlusi, mida aga määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõige 1 ei luba.

45 Lisaks, nagu väitis ka komisjon oma kirjalikes seisukohtades, mis puudutab määruse nr 1346/2000 süsteemi, siis võimaldab selle artikkel 31 vältida vastuoluliste otsuste tegemise ohtu, sätestades paralleelsete maksejõuetusmenetluste puhul teavitamis- ja koostööeeskirjad.

46 Järelikult tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav – ka mitte analoogia alusel – sellisele hagile, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, vaid on määruse nr 1346/2000 kohaldamisalas.

Kolmas küsimus

47 Kuna kolmas küsimus on esitatud ainult juhuks, kui esimesele küsimusele vastatakse eitavalt või kui teisele küsimusele vastatakse jaatavalt, siis ei ole vaja sellele vastata.

Neljas ja viies küsimus

48 Oma neljanda ja viienda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas määruse nr 1346/2000 artiklit 41 tuleb tõlgendada nii, et võlausaldaja võib maksejõuetusmenetluses esitada nõude, ilma et ta oleks formaalselt ära näidanud selle tekkimise kuupäeva, kui selle liikmesriigi õigus, kelle territooriumil menetlus on algatatud, seda lubab, ning selle saab tuletada artiklis 41 ette nähtud tõenditest.

49 Määruse nr 1346/2000 põhjendustest 2 ja 8 nähtub, et selle määruse eesmärk on võimaldada piiriüleste maksejõuetusmenetluste tõhusat ja tulemuslikku toimimist, samuti seda parandada ja kiirendada.

50 Eelkõige on nähtuvalt selle määruse põhjendusest 21 ja artiklist 39 määruse eesmärk tagada võlausaldajate võrdne kohtlemine liidus ja hõlbustada neil oma õiguste teostamist.

51 Määruse nr 1346/2000 artikli 4 lõike 2 punktis h on sätestatud põhimõte, et nõuete esitamise, kontrollimise ja heakskiitmise eeskirjad kehtestatakse selle liikmesriigi seadusega, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus. Selle määruse IV peatükis „Võlausaldajate teavitamine ja nende nõuete esitamine“ sisalduvas artiklis 41 on siiski sätestatud teatud nõuded, mis puudutavad sellise nõude sisu, mida – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 59 ja 72 – tuleb pidada maksimaalseteks nõueteks nõude esitamise sisule, mida saab liikmesriigi õigusnormidega kehtestada võlausaldajatele, kelle alaline elukoht või asukoht või registrijärgne asukoht on mõnes teises liikmesriigis kui see, kus algatati maksejõuetusmenetlus.

52 Ühena neist nõuetest on artiklis 41 muu hulgas ette nähtud, et võlausaldaja esitab nõuet tõendavate dokumentide koopiad, kui need on olemas, ning näitab ära nõude tekkimise kuupäeva.

53 Lisaks tuleb meenutada, nagu on märgitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 51, et nõuete kontrollimise ja vastuvõtmise eeskirjad tehakse määruse nr 1346/2000 artikli 4 lõike 2 punktis h sätestatud põhimõtte kohaselt kindlaks selle liikmesriigi õiguse alusel, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus.

54 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et määruse nr 1346/2000 artiklit 41 ei tohi tõlgendada nii, et nõuet ei loeta esitatuks, kui vastav nõudeavaldus ei sisalda mingit artiklis 41 nimetatud teavet, kui selle teabe esitamine ei ole tehtud kohustuseks selle liikmesriigi seadusega, mille territooriumil maksejõuetusmenetlus on algatatud, ning kui kõnealuse teabe võib ilma raskusteta tuletada nimetatud artiklis 41 ette nähtud tõendavatest dokumentidest, millist asjaolu peab hindama nõuete kontrollimise eest vastutav pädev asutus.

55 Neil asjaoludel tuleb neljandale ja viiendale küsimusele vastata, et määruse nr 1346/2000 artiklit 41 tuleb tõlgendada nii, et võlausaldaja võib maksejõuetusmenetluses esitada nõude, ilma et ta oleks formaalselt ära näidanud selle tekkimise kuupäeva, kui selle liikmesriigi õiguses, kelle territooriumil menetlus on algatatud, ei ole kehtestatud kohustust see kuupäev ära näidata, ja kui selle kuupäeva võib ilma eriliste raskusteta tuletada artiklis 41 ette nähtud tõenditest, millist asjaolu peab hindama nõuete kontrollimise eest vastutav pädev asutus.

Kohtukulud

56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 1 lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et selline maksejõuetusmenetluses esitatud nõude tunnustamise hagi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse.**

2. **Määruse nr 1215/2012 artikli 29 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav sellisele hagile, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, vaid on määruse nr 1346/2000 kohaldamisalas.**

3. **Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta artiklit 41 tuleb tõlgendada nii, et võlausaldaja võib maksejõuetusmenetluses esitada nõude, ilma et ta oleks formaalselt ära näidanud selle tekkimise kuupäeva, kui selle liikmesriigi õiguses, kelle territooriumil menetlus on algatatud, ei ole kehtestatud kohustust see kuupäev ära näidata, ja kui selle kuupäeva võib ilma eriliste raskusteta tuletada artiklis 41 ette nähtud tõenditest, millist asjaolu peab hindama nõuete kontrollimise eest vastutav pädev asutus.**

Allkirjad